

Rapport til afslutning af projektet Lystlæsning i Gymnasie & Udskoling

I Gladsaxe er projektet blevet grebet an som et samarbejde mellem Gladsaxe gymnasium (GG) og Gladsaxe Bibliotekerne.

I såvel 2019 som 2020 har lystlæsning kørt på GG i forårssemesteret, fra nytår og frem. I uge 2 har alle 1.g. klasser fået en biblioteksorientering på Gladsaxe Hovedbibliotek, er blevet meldt ind, og lånt en bog til lystlæsning.

Formen har været, at eleverne læser i et halvt modul (45 min) pr uge. Eleverne skal i princippet have egen bog med. I praksis kommer rigtig mange af dem op forbi gymnasiets studiecenter ved modulets start og låner en af de romaner der er stillet frem til formålet. Læreren deltager ved også at læse i egen, medbragte bog. Det skulle være fysiske bøger.

Erfaringer og resultater

Elever og lærere har været glade for projektet. Det er synligt på de evalueringer GG har indsamlet, at der er blevet taget godt imod muligheden for at fordybe sig. Gymnasiet kører derfor videre med formatet også efter projektets afslutning, nu for både 1. og 2.g. under navnet "fordybelseslæsning".

Biblioteksorienteringen og den efterfølgende løbende betjening af eleverne har styrket synligheden af og bevidstheden omkring brugergruppen på Gladsaxe Hovedbibliotek.

Det er lykkedes Gladsaxe Hovedbibliotek at få eleverne til at bruge bibliotekets studieområde. De kommer i højere grad og arbejder på biblioteket nu end før projektet. Biblioteksorienteringerne har givetvis været med til at styrke hovedbibliotekets synlighed.

Biblioteket er i højere grad blevet bevidst om, hvordan der skal kommunikeres i forhold til indsatser rettet mod gymnasiet og gymnasieelever. Det peges desuden på vigtigheden af, at få lærerne og ledelsen med som allierede i processen og at disse oplevede en succes med formatet i lektionerne. Der var en tydelig ændring i holdning til det mere positive i lærergruppen fra Lystlæsning blev præsenteret første gang, til fortsætterprojektet Fordybelseslæsning blev sat i værk. Vi har således fået skærpet opmærksomheden på, at vejen til at få eleverne ind på biblioteket, ofte går via lærerne.

På Kulturstationen Vanløse tog Falkonergårdens Gymnasie (FG) kontakt til bibliotekets personale i 2017 for at forhøre sig om muligheden for et samarbejde omkring lystlæsning.

FG har lagt nogle mål og nedskrevet nogle principper for organisering og håndtering af lystlæsning:

Organiseringen:

4 halve moduler (dvs. 45 min) på 3 uger, hvilket resulterer i 20-30 klokketimer pr. år.

Max. 3 gange lystlæsning i samme fag pr. semester.

Opstart finder sted i august og integreres i grundforløbet for 1. g'erne.

Det er altafgørende, at eleverne forstår de mange læringsmæssige og kognitive fordele ved at være en trænet underviser. Klasselederen introducerer ordningen.

FG fortæller eleverne at dannelse, fordybelse og læsekompetence er målet med lystlæsningen.

Eleverne må helt selv vælge hvad de vil læse – men ligesom i Gladsaxe er der krav om, at det skal være en fysisk bog. Der må derudover ikke være tale om lektier. Eleverne må ikke høre musik imens og mobil samt computer skal være slukket. Dette gælder både lærer. Læreren må heller ikke bruge tiden til at forberede undervisning eller lave andet arbejde.

Har eleven glemt sin bog er det op til læreren, om eleven skal sidde og forholde sig i ro, eller om denne må gå efter en bog.

Afvikling og udvikling på Kulturstationen Vanløse

I 2017 greb man i første omgang opgaven an som en udvidet biblioteksorientering, Eleverne blev planlagt til at komme op klassevis, hvor de i starten blev sat ind i et lokale og præsenteret for et powerpoint show med intro til bibliotekets hjemmeside, søgninger og forslag til bogblogger og book-tubes. Bibliotekarerne havde forinden brainstormet bøger og lavet udstillinger særligt målrettet eleverne.

Ca. halvvejs igennem besøgene besluttede bibliotekarerne dog at fravælge powerpoint og flyttede fra besøgets start ind i biblioteksrummet, hvor eleverne modtog en mini-biblioteks-intro – en vejledning til det fysiske rum, og bibliotekets app. Der var udover sammensat en goodiebag til hver elev, indeholdende en folder målrettet eleverne med arrangementer og tilbud fra biblioteket, en smagsprøve på en bog samt badges.

Dette valgt blev truffet, da det blev vurderet at eleverne i højere grad havde brug for målrettet og individuel vejledning – samt at powerpoint-introen i for høj grad mindede om de undervisningssituationer eleverne kom fra.

Efter afviklingen i 2017 blev forløbet evalueret internt og umiddelbart efter blev der sendt en ansøgningen til Udviklingspuljen for folkebiblioteker og pædagogiske læringscentre.

Erfaringer og resultater

Bibliotekarerne kender ikke eleverne – men de kender litteratur. Der er genrer og titler som der var skudt ved siden af i starten, og det er vigtigt at være lydhør overfor dette og ikke være bleg for at tilpasse udstillinger løbende.

Udstillinger specifikt til eleverne er et must. Det gør det muligt at opdele i genrer og det sender et signal til eleverne om, at der er lagt tanke og forberedelse bag deres besøg.

Der er forskel på klasser. FG har f.eks. Team Danmark-klasser og disse har andre interesseområder, især indenfor sport. Disse bøger findes der et fåtal af og de skal reserveres hjem på forhånd.

Elever læser meget bredt og efterlyser ofte titler de har hørt om, enten fra venner eller gennem populærkultur. Klassikere er derfor også et hit. Men derudover var der også godt bud efter fantasy/sci-fi, true crime, kærlighed og realisme. Biografer, især om kendisser der er oppe i tiden blev også efterlyst.

Stil spørgsmål – også selvom de siger ”det ved jeg ikke.” Drag paralleller til aktuelle emner, film, serier mv.

Den enkelte lærers engagement smitter af på eleverne.

Forberedelse er alt! Eleverne fra FG kommer fra forskellige kommuner. De færreste er meldt ind i biblioteket i forvejen og endnu færre er over 18 år. Kulturstationen Vanløse håndterede dette ved at FG sørgede for print og runddeling af børneindmeldelsesblanketter til eleverne i god tid forud for besøget, så disse kunne medbringes udfyldt ved besøget på biblioteket. Blanketterne blev indsamlet som noget at det første ved ankomst, hvorefter 1-2 stk personale indmeldte eleverne, imens 1-2 bibliotekarer varetog biblioteksintro samt book talk. Det er logistisk vigtigt at denne del fungerer. Der er en afgrænset mængde tid for elevernes besøg og de kan ikke låne en bog uden at være meldt ind.

Det er vigtigt at reservere bøger hjem til udstillingerne i god tid. I Vanløse havde man besøg af 12-14 klasser på 10 dage pr. afvikling. For at det skal være muligt at bibeholde aktuelle og relevante udstillinger, også for de sidste klasser, er det essentielt med et lager af bøger. Det anbefales at man er flere bibliotekarer om denne opgave, da disse har individuelle kompetencer og præferencer indenfor litteratur, hvilket afspejles i de titler man kommer på at reservere hjem til eleverne.

Kulturstationen havde stor succes med deres goodie bags. I 2017 blev der benyttet brune papirposer, der var forpakket med ens indhold, og man oplevede hvordan en del af eleverne tømte poserne og tog det indhold med de var interesseret i og lod resten ligge. Til afviklingen i 2018 havde man designet et Lystlæsnings-logo og fået dette trykt på små stofnet i bog-størrelse. Bibliotekarerne havde derudover kontakten en række forlag og fået tilsendt smagsprøver på bøger, bogmærker og klistermærker, som blev lagt frem til fri afbenyttelse, sammen med skåle med badges, nogle med litterært tema og andre der bare var sjove, som bibliotekarerne havde lavet. Eleverne kunne på den måde tage en tom pose og tage de ting fra bordet som de fandt interessante og bære det hele i deres nye pose. Interessen for dette tiltag for overvældende og det blev oplevet at bordets indhold blev kilde til gode samtaler blandt eleverne og bidrog til en generel god stemning.

Konklusionen er, at det er en meget tidskrævende opgave for alle parter. Til afviklingen anbefaler Kulturstationen Vanløse at der er mindst 2 og helst 3 bibliotekarer pr. afvikling. Et godt samarbejde og god kommunikation omkring koordinering, planlægning af besøg og f.eks. udveksling af indmeldingsblanketter er nødvendigt - og opgaven kræver opbakning fra både ledelse og kollegaer.

Videre udvikling

Kulturstationen Vanløse vurderer, at der kan være god værdi i at arrangere et eller flere genbesøg fra eleverne, for at fastholde momentum og følge op på deres bogvalg.

Udfordringen heri er tid og ressourcer. Der er ingen garanti for at eleverne vil gå på biblioteket og rette henvendelse til bibliotekaren i deres fritid – og yderligere planlagte besøg kræver et yderligere ressourcetræk fra såvel bibliotek som gymnasium.

For yderligere evaluering henvises der til evalueringsrapporten *”Lystlæsning i Gymnasiet – evaluering af litteraturformidling til gymnasieelever på Vanløse Bibliotek”* fra Nationalt Videnscenter for Læsning.